

VILÁG- TÖRTÉNET

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT
TÖRTÉNETTUDOMÁNYI INTÉZET FOLYÓIRATA

- **Z. KARVALICS LÁSZLÓ**
A HIEROKRATIKUS KONTROLLSTRUKTÚRA SZÜLETÉSE
- **BUHÁLY ATTILA**
A RÍTUS MINT INFORMÁCIÓ
- **ÓBIS HAJNALKA**
A PÜSPÖKI ADMINISZTRÁCIÓ
- **HAJNÓCZI KRISTÓF**
DANTE, A HITHŐS
- **KUTROVÁTZ GÁBOR – SUSZTA LAURA – VASSÁNYI MIKLÓS**
GALILEI CSILLAGHÍRNÖKE MINT ÓVATOS KIÁLLÁS AZ ÚJ
VILÁGREND MELLETT
- **SZEMLE**
URBÁN MÁTÉ, BARANYI TAMÁS PÉTER ÍRÁSAI

VILÁGTÖRTÉNET
A Magyar Tudományos Akadémia
Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Történettudományi Intézetének folyóirata

Szerkesztők
Skorka Renáta (főszerkesztő)
Bíró László, Stefano Bottoni,
Katona Csaba, Martí Tibor
(szerkesztők)

Szerkesztőbizottság
Glatz Ferenc (elnök), Borhi László,
Erdődy Gábor, Fischer Ferenc, Fodor Pál, Klaniczay Gábor,
Majoros István, Pók Attila, Poór János

9. (41.) évfolyam 2019. 1.

TARTALOM

Vallási jelenségek és információs folyamatok. Egy termékeny témakapcsolat lehetőségei (Z. Karvalics László)	1
<i>Tanulmányok</i>	
Z. Karvalics László: A hierokratikus kontrollstruktúra születése. Egy rekonstrukciós hipotézis	5
Buhály Attila: A rítus mint információ. A Haldi-kultusz szerepe az urartui állam kibontakozásában	23
Horváth Dániel Ágoston: Vallási és kulturális cserefolyamatok az ókori Közel-Keleten	37
Hanny Erzsébet: „Quo vadis, Domine?” Az evangélium terjedésének lehetséges útvonalai	49
Óbis Hajnalka: A püspöki adminisztráció. Egy késő antik információs üzem működése Augustinus levelezése alapján	65
Hajnóczi Kristóf: Dante, a hithős	77
Kutrovácz Gábor – Suszta Laura – Vassányi Miklós: Galilei Csillaghírnöke mint óvatos kiállítás az új világrend mellett. Forrásközlés bevezető tanulmánnyal	93
<i>Műhely</i>	
Makai János: A Ruszisztikai Központ és a középkori Rusz történetének kutatása	133
<i>Szemle</i>	
A szentgotthárdi csata és a vasvári béke (Urbán Máté)	141
A nagystratégia bővületében (Baranyi Tamás Péter)	146

Jelen számunkat Z. Karvalics László szerkesztette

A Ruzsisztikai Központ és a középkori Rusz történetének kutatása

Az ELTE Ruzsisztikai Központja (hivatalos nevén: Ruzsisztikai Kutatási és Módszertani Központ), ha elődje, a Ruzsisztikai Intézet működését is figyelembe vesszük, csaknem három évtizedes múltra tekinthet vissza. Ilyen hosszú időszakot legjobban a vezető, irányító személy képes áttekinteni, s ezt a 25. évfordulón Szvák Gyula meg is tette.¹ Hasonló értékelésre a siker reményében csak kevesen vállalkozhatnának, ezért jómagam egy másik aspektusból próbálok megközelíteni a fenti kutató- és oktatóműhely tevékenységét. Azt fogom vizsgálni, mennyire segítette elő a ruzsisztika budapesti központja a Kelet-európai-síkság középkori történetének tanulmányozását.

A Kijevi Rusz és az óorosz fejedelemségek történetének vizsgálata Magyarországon a Ruzsisztikai Intézet 1990-es megalapítása előtt még csak kibontakozóban volt. Az egyetemi hallgatók leginkább a részben Perényi József által írt jegyzetből² tanulhattak, és kevés kutatónak, például Bartha Antalnak akadt említést érdemlő munkája.³ Font Márta számos történeti témájú tanulmányt készített, de a mai napig is alpműnek számító kötetei később, az 1990-es évek második felétől jelentek meg. Az óorosz középkor iránt érdeklődő magyar olvasó elsősorban oroszról fordított, váltakozó színvonalú szintézisekből tájékozódhatott.⁴

Az 1990-es években tehát feltétlenül szükségessé vált a keleti szlávok középkori sorsának korszerű szemléletű bemutatása, sőt Oroszország egész történetének megírása. Az új Oroszország-történet a Ruzsisztikai Központ műhelyében, Szvák Gyula szerkesztésében 1997-re készült el. Nemcsak a szerzők, hanem a lektorok is az ország legjobb szakértői közül kerültek ki, s a kiadvány szakmai berkeken kívül is nagy visszhangot váltott ki. Saját kötetem dedikációi bizonyítják, hogy Egerben 1998. március 26-án került sor a népszerűsítésére. Az egeri Líceumban olyan várakozás előzte meg a könyvbemutatót, hogy a hallgatóknak, oktatóknak és más érdeklődőknek a kijelölt teremből át kellett vonulniuk a második emeleti nagy előadóba. Bár Niederhauser Emil nem tudott eljönni, a többi szerző sok olvasót

* A szerző az Eszterházy Károly Egyetem Történettudományi Intézet Ókori, Középkori és Kora Újkori Történeti Tanszékének habilitált főiskolai tanára (3300 Eger, Eszterházy tér 1., makai.janos@uni-eszterhazy.hu).

1 Szvák, 2015. 13–34.

2 Perényi–Dolmányos, 1981. (Ez már a 15. utányomás volt.)

3 Bartha, 1968; Bartha, 1970.

4 Például Noszov, 1980. Eredeti megjelenése: Noszov, 1976.

szerezett az új szintézisnek. Font Márta higgadt szakszerűséggel, Krausz Tamás temperamentumosan, Szvák Gyula pedig humorral fűszerezve beszélt a kötetről, illetve annak születéséről. Ami a középkori részt illeti, az *Oroszország történetének* Font Márta által készített két fejezete⁵ megszüntette a korábbi hiátust, és a mai napig azt tükrözi, hogy szerzője az adott keretek között a Kijevi Rusz és a régiók történetjének sokoldalú, szakszerű bemutatására törekedett. (Font Márta egy önálló kötetben is tárgyalta a középkori Rusz sorsát,⁶ s ez az *Oroszország története* kiadása utáni évben jelent meg.)

A Ruszisztikai Központ a 2015-tel záruló másfél évtizedben 36 konferenciát, szimpóziumot vagy kerekasztalt szervezett Budapesten, Moszkvában, Szentpéterváron, Brüsszelben, Pisában és Szardínia szigetén.⁷ Egy évre átlagosan több mint két rendezvény jutott, s valószínűleg lehetetlen megbecsülni a munkaórák számát, amelyekre egy-egy kiemelkedő esemény előkészítéséhez és lebonyolításához szükség volt. Ezeknek a rendezvényeknek az áttekintésére a rendelkezésre álló keretek nem elégségesek, így inkább arról az eseményről emlékezem meg, amelyre még korábban, de szintén a központ szervezésében került sor.

1998-ban zajlott az *Oroszország helye Európában* című nemzetközi tudományos konferencia. Ez volt az első nagyszabású szakmai esemény, amelyen magam is részt vettem. A plenáris ülés előadóinak Szvák Gyula Andrej Szaharovot, Ruszlan Szkrinnyikovot és Paul Dukest kérte fel, a negyedik előadást pedig ő maga tartotta. A Ruszisztikai Központ egyik nagy erénye, hogy amennyiben azt a téma lehetővé teszi, valamennyi korszak kutatójának lehetőséget biztosít a konferencián való szereplésre. Így volt ez 1998-ban is. A Kijevi Russzal foglalkozó szekcióban Andrej Szaharov akadémikus elnökölt, míg az első előadást Mihail Juraszov, a Moszkvai Állami Bölcsész Egyetem oktatója tartotta. (Juraszov a keleti szlávok középkori története mellett a magyarság korai történetjének is kutatója, s a központhoz fűződő viszonyát jól érzékelteti, hogy a 2015-ös konferenciának is résztvevője volt.) 1998-ban a középkori szekcióban a pécsi Font Márta és a budapesti művészettörténész, Ruzsa György mellett magam is tartottam előadást.

Az ELTE Ruszisztikai Központja több mint 20 éve indította útjára a *Ruszisztikai Könyvek* címet viselő sorozatot, amely már a 46. kiadványnál tart. A sorozat konferenciaköteteinek előnye a gyors megjelenés. Az 1998-as előadások írásos változatát 1999-ben,⁸ a 2010-es előadásokét 2011-ben adták ki,⁹ de a 2015-ös konferencia anyagára sem kellett sokat várni.¹⁰ A medievisztika szempontjából fontos darabjait alkotják a tudományos rendezvények írásos nyomai. A konferenciák fontos, de alapjában véve reprezentatív események. Az előadóknak nem mindig van elég idejük nézeteik kifejtésére. A szolás ez esetben is a realitást tükrözi: a szó elszáll, az írás

5 Font, 1997. 7–61., 63–123.

6 Font, 1998.

7 Szvák, 2015. 15.

8 *Meszto Rosszii v Jevrope*, 1999.

9 *Rol' goszudarsztva*, 2011.

10 *Isztoricseszkaja ruszisztika*, 2017.

megmarad. Egy előadásra való hivatkozás nem teljesen megbízható, annak írásos változata azonban egyértelműsíti az előadó/szerző álláspontját.

A *Ruszsiztikai Könyvek* közé nemcsak konferenciakötetek, hanem más jellegű munkák is tartoznak. Radnóti Klára az európaiak 15–16. századi Moszkóvia-képét tanulmányozta,¹¹ Bótor Tímea a moszkvai állam történetének 14–15. századi szakaszát vizsgálta,¹² Gyóni Gábor pedig megírta a középkori Novgorod politika-történetét.¹³ Talán furcsának tűnik, de teljességgel indokolt, hogy Szvák Gyula, a sorozat szerkesztője az orosz történetírás klasszikusának, Vaszilij Kljucsevszkijnek egyik magyarra fordított művét is megjelentette.¹⁴ Bár *Az orosz történelem terminológiája* című könyvben szereplő fogalmak közül néhányat a történettudomány mai képviselői másképpen határoznak meg, a kötet minden medievista ruszista számára továbbra is alapműnek számít.

A központ 2005-ben indította el *Az orosz történelem válogatott kútfői* című sorozatot. Ennek első kötete a Ruszsiztikai Központ munkatársa, Szili Sándor szerkesztésében a középkori orosz történelem forrásaiból ad ízelítőt.¹⁵ Fontosságát jól szemlélteti egyebek mellett az egyetemi oktatásban való használata, azonban a kutatók is nagy haszonnal forgathatják. Első látásra meglehetősen kevés hely jutott benne a Kijevi Rusz, illetve az utódállamai történetével foglalkozó kútfőknek, s a terjedelem csaknem kétharmadát a 15. század utolsó harmadától kezdődő és a 17. század végével záruló, vagyis a szokásos korszakolás szerint inkább kora újkori időszak forrásai foglalják el. Szili Sándor a szerkesztői előszóban az utóbbit azzal indokolta, bár hivatkozásokkal nem bizonyította, hogy a nemzetközi ruszisztikában általánosan elfogadott álláspont szerint az orosz „középkor” a 17. század végéig tartott. Álláspontját elég nehéz vitatni. Ez esetben viszont akár két középkori forráskiadvány is készülhetett volna, a 15. század végét véve kronológiai határként. Az első kötetet biztosan megtöltötték volna a kijevi és a részfejedelmi időszak kútfői. A szerkesztőnek erre is van válasza az előszóban: arra törekedett, hogy a magyarul publikálatlan forrásokat tegye közzé.¹⁶ A korábban lefordított anyagok jó részéhez azonban ma már csak nagy nehézségek árán lehet hozzáférni.

Ugyancsak *Az orosz történelem válogatott kútfői* című sorozat keretében jelent meg a normannkérdéssel foglalkozó két kötet közül az első.¹⁷ (A második a tervek szerint a történeti koncepciók keletkezésének historiográfiai vonulatát fogja bemutatni, de több információ egyelőre nincs róla.) Szili Sándor szerkesztőként és a négy fordító egyikeként vállalkozott a fenti tematikához tartozó nyugat-európai, bizánci, arab, perzsa, skandináv és keleti szláv források közzétételére. Ez a célkitűzés bátorságra vall, mivel az úgynevezett normannisták és antinormannisták már a 18. század óta polemizálnak arról, hogy a skandinávok milyen szerepet játszottak

11 Radnóti, 2002.

12 Bótor, 2011.

13 Gyóni, 2018.

14 Kljucsevszkij, 2009.

15 Szili, 2005.

16 Uo. 11.

17 Szili, 2009.

az orosz állam megszervezésében. Nem véletlenül írta a szerkesztő az alábbi, szinte vigasztaló sorokat: „Ha az olvasót mély csalódottság öntené el, mert az I. kötetben publikált forrásrészletek figyelmes tanulmányozása ellenére sem lát tisztában a fölvetett kérdéseket illetően, ne tegyen magának szemrehányást!”¹⁸ Talán nem túlzás az a megállapítás, hogy a szakszerűen összeállított lábjegyzetekből és kommentárokból legalább annyit lehet profitálni, mint a források elolvasásából. Az általa szerkesztett forráskiadványban Szili Sándor új terminus technicusokat is használt. A modern normannisták és modern antinormannisták fogalompár szakmai szempontból teljességgel indokolható. Ugyanez nem mondható el a Zoltán Andrásra visszavezethető ókeletisláv kifejezés bevezetési kísérletéről, amely csak bonyolítja a magyar nyelvű szakszövegek értelmezését. Ha az orosz szó a világnyelveken publikáló szerzők számára elfogadható, a hazai történeti ruszisztika képviselői is nyugodtan használhatják.

Az elmúlt évtizedekben az ország minden nagy állami egyetemén folyt történeti ruszisztikai témájú kutatás. Jelenleg ebben a vonatkozásban Budapest mellett Pécs tűnik a legaktívabbnak. Azonban a kisebb vidéki felsőoktatási központok (Eger, Szombathely, Nyíregyháza, Békéscsaba) is tudtak/tudnak eredményeket felmutatni. A vidéki centrumok kutatóinak tevékenysége nagymértékben kötődik a budapestihez. Szvák Gyula jogosan írta ezzel kapcsolatban: „A Ruszisztikai Központ elmondhatja magáról, hogy előadóként vagy külső tagként még számos ruszista tartozik szellemi vonzáskörzetébe.”¹⁹ A Ruszisztikai Központ aktuális információkkal látja el a hazai szakembereket, szereplési és publikációs lehetőségeket, valamint könyvtárhasználati lehetőségeket biztosít számukra.

A központ és a magyar ruszisták egyik legfontosabb kommunikációs színtere a már több évtizede működő Magyar–Orosz Történész Vegyes Bizottság Magyar Tagozata. Ennek 2000. évi konferenciáját Gebei Sándor kezdeményezésére és irányításával Egerben szerveztük meg. Az előadások írott formájának megjelentetése ugyan fél évtizedig elhúzódott, de végül arra is sor került.²⁰ A magyar tagozat munkája új lendületet vett, amikor 2006-ban, újjászervezését követően Szvák Gyula került az élére. A társ- és alelnökök kiválasztása azt tükrözte, hogy a ruszisták széles körű testületéről van szó, a budapesti Krausz Tamás mellett ugyanis Pécs és Eger képviselőiben Font Márta, illetve Gebei Sándor is ebben a megtiszteltetésben részesült. A magyar tagozat rendszeresen ülésezik az ELTE Ruszisztikai Központjában, és a finanszírozási gondok ellenére komoly szakmai szervezetként funkcionál. Az összejövetelein nemcsak információcsere zajlik, hanem előadásokra és szakmai vitákra is lehetőség nyílik. Az alábbiakban azoknak az alkalmaknak a bemutatása következik, amelyek részben vagy teljesen a középkori Rusz történetével foglalkoztak.

2007-ben Klima László, a finnugor népek középkori történetének szakértője tartott előadást, amelyben a fenti etnikai csoportokkal kapcsolatos orosz évkönyvi adatok ismertetése mellett régészeti emlékeket mutatott be. Az ELTE docen-

18 Uo. 12.

19 Szvák, 2015. 31.

20 *Goszudarsztvennoszty, gyiplomatija, kultura*, 2005.

sének szereplése nemcsak a későbbi korszakok kutatói, hanem a medievisták számára is hasznos volt.

A magyar tagozat 2013-ban szokatlan időpontban, augusztusban ülésezett, s a megjelentek aktív részvételével az orosz történelemoktatás tervezetét, az úgynevezett „Standartot” vitatta meg. 2014-ben megszületett az oktatási-módszertani koncepciónak nevezett – bár nem hivatalosan változatlanul „Standartként” említett – végső változat, s a vegyes bizottság 2014 áprilisában azt szintén tárgyalta, s ismét elhangzott a kérés a vélemények írásban való rögzítésére. Ezt követően Szvák Gyula szerkesztői munkájának eredményeként elkészült egy, a magyar kutatók nézeteit tartalmazó kiadvány.²¹ Az oktatási-módszertani koncepciónak a kijevei, a részfejedelmi, illetve a korai moszkvai korszakot érintő részéről alaposabban csak ketten fejtették ki a véleményüket, s mindketten figyeltünk az egység értelmezésére. Szili Sándor az alábbiakat írta: „A kezdetektől a 15. század végéig terjedő időszakot átfogó első fejezet (...) nem »egységes« államként tekint a Kijevei Ruszra.”²² Jómagam így fogalmaztam: az első fejezet „alapvetően a régi Rusztól a Moszkvai Nagyfejedelemséghez vezető történelmi folyamat (9–15. század) tanításához nyújt segítséget. A szöveges rész túlságosan nagy hangsúlyt helyez az egység kérdésére: megállapítja, hogy a 10. század végétől a 12. század elejéig tartó periódus a viszonylag egységes óorosz állam időszaka volt, majd a Rusz formális egységéről ír. Jelzi, hogy az Arany Horda időszakában megszűnt az orosz földek formális egysége is, később viszont Északkelet-Ruszban megkezdődött az egyesítés folyamata.”²³

A vegyes bizottság magyar tagjai az orosz történelem oktatásának tervezetét és végső változatát tárgyaló két ülés között, 2013 őszén is találkoztak. Annak a rendezvénynek szintén volt középkori vonatkozása, mivel a Ruszisztikai Központ fiatal munkatársa, Gyóni Gábor egyik, még az alkotás fázisában levő munkájának véleményezésére került sor. Az írás a szerző kutatási irányához kapcsolódva Novgorodnak a történetírásban és a közgondolkodásban való értékelését, megjelenését igyekezett bemutatni. Mivel a szöveg elolvasására korábban lehetőség nyílt, nem volt akadálya annak, hogy a bizottság tagjai érdemben véleményt nyilvánítsanak. Legalább ötten tettek észrevételt, néhányan többször is hozzászóltak. Gyóni Gábor számára ez nyilván nem volt könnyű helyzet, de bizonyára sokat profitált a jó szándékú, építő jellegű kritikai megjegyzésekből.

2015-ben a Balassi Kiadó megjelentette a *Poveszty vremennih let*, a Kijevei Rusz első krónikája magyar fordítását,²⁴ ezért 2016-ban a vegyes bizottság magyar tagozatának ülésére meghívást kapott a fordító, Ferincz István. A Szegedi Tudományegyetem nagy tiszteletnek örvendő oktatójának fenti munkáját a bizottság tagjai igen fontosnak ítélték. Saját észrevételem az volt, hogy amikor a kötetet először kézbe vettem, elkeseredtem, mivel arra gondoltam, milyen nagy haszonnal forgathattam volna kutatói pályám kezdetén, az 1980-as években, amikor is nagyon meg kellett küzdenem a *Poveszty vremennih let* egyes részletei-

21 Szvák, 2014.

22 Szili, 2014. 23.

23 Makai, 2014. 60.

24 Régmúlt idők elbeszélése, 2015.

nek elemzésével; nyilvánvaló, hogy a fiatalabb generációk tagjai e tekintetben jóval szerencsésebb helyzetben vannak. Ferincz István tanár úr sok érdekes részletet mondott el a fordítással kapcsolatban. Az ülésen Font Márta, a jegyzetek egy részének készítője, egyúttal a *Poveszty vremennih let* magyar nyelvű változatához kapcsolt öt tanulmányból kettőnek a szerzője is értékes kiegészítő információkkal szolgált.

Ebben, a részben szubjektív elemeket tartalmazó, részben nagyon is tényyszerű írásban igyekeztem rávilágítani arra, hogy az elmúlt évtizedekben az ELTE Ruszisztikai Központja, illetve személy szerint Szvák Gyula mennyiben járult hozzá a történeti ruszisztika magyarországi és nemzetközi szinten felmutatott eredményeihez. Bízom benne, hogy a központ a jövőben is ellátja az immár hagyományosnak tekinthető irányító és koordináló szerepét.

Forrás- és irodalomjegyzék

1. Kiadott források és szakirodalom

Bartha

1968 Bartha Antal: Oroszország feudalizmus kori történetének periodizációs problémái a Voproszi Isztorii 1945–1962-es évfolyamainak hasábjain. In: *Vita a feudális kori magyar történelem periodizációjáról*. Bp., 1968. 4–70. (Értekezések a történeti tudományok köréből. Új sorozat, 45.)

1970 Bartha Antal: Az etnikai-állami egység gondolata a „Poveszty Vremennih Let”-ben. In: *Történelmi Szemle*, 13. (1970) 1. sz. 1–20.

Bótor

2001 Bótor Tímea: *A tatár függéstől az önálló uralkodóig. A Moszkvai Fejedelemség története a nagyfejedelmi végrendeletek (1336–1462) tükrében*. Bp., 2011. (Ruszisztikai Könyvek, XXVIII.)

Font

1997 Font Márta: A Kijevi Rusz. A Rusz régiói. In: Font Márta – Krausz Tamás – Niederhauser Emil – Szvák Gyula: *Oroszország története*. Szerk.: Szvák Gyula. 1997. 7–61., 63–123.

1998 Font Márta: *Oroszország, Ukrajna, Rusz*. Bp.–Pécs, 1998.

Goszudarsztvennoszty, gyiplomatyija, kultura

2005 *Государственность, дипломатия, культура в Центральной и Восточной Европе XI–XVIII веков*. Редакционная коллегия: Т. М. Исламов, Н. М. Рогожин, О. В. Хаванова (отв. ред.). Москва, 2005. (Центральноевропейские исследования, 3.)

Gyóni

2018 Gyóni Gábor: *A középkori Novgorod politikatörténete*. Bp., 2018. (Ruszisztikai Könyvek, XLVI.)

Isztoricseszka ruzsziztyika

2017 *Историческая русистика в XXI веке. Russian Studies in History in the 21st Century*. Ed.: Szvák Gyula – Filippov, Szergej – Gyimesi, Zsuzsanna. Bp., 2017. (Ruszisztikai Könyvek, XLII.)

Kljucsevszkij

2009 Kljucsevszkij, Vaszilij Oszipovics: *Az orosz történelem terminológiája*. Bp., 2009. (Ruszsztikai Könyvek, XXI.)

Makai

2014 Makai János: Megjegyzések a történelmi-kulturális „Standart” tervezetéhez és végső változatához. In: *Vita az új orosz történelmi koncepcióról*. Szerk.: Szvák Gyula. Bp., 2014. 55–65.

Meszto Rosszii v Jevrope

1999 Место России в Европе. *The Place of Russia in Europe*. Ed.: Szvák, Gyula. Bp., 1999. (Ruszsztikai Könyvek, V.)

Noszov

1976 *Краткая история СССР. Часть 1. С древнейших времен до Великой Октябрьской социалистической революции*. Отв. ред: Носов, Н. Е. Москва, 1976.

1980 *A Szovjetunió története. I. A legrégebb időktől a Nagy Októberi Szocialista Forradalomig*. Felelős szerk.: Noszov, Nyikolaj Jevgenyevics. Bp.–Moszkva, 1980.

Perényi–Dolmányos

1981 Perényi József – Dolmányos István: *A Szovjetunió története. I. Oroszország története 1917-ig*. Bp., 1981.

Radnóti

2002 Radnóti Klára: *Európa Moszkóvia-képe a XV–XVI. században*. Bp., 2002. (Ruszsztikai Könyvek, X.)

Régmúlt idők elbeszélése

2015 *Régmúlt idők elbeszélése. A Kijevi Rusz első krónikája*. Ford.: Ferincz István. A fordításhoz a jegyzeteket írta: Balogh László, Ferincz István, Font Márta, Kovács Szilvia, Polgár Szabolcs, Zimonyi István. A tanulmányokat írta: Balogh László, Ferincz István, Font Márta, Kovács Szilvia. Szerk.: Balogh László, Kovács Szilvia. Bp., 2015. (Magyar Őstörténelmi Könyvtár, 30.)

Rol' goszudarsztva

2011 *Роль государства в историческом развитии России. The Role of the State in the Historical Development of Russia*. Ed.: Szvák, Gyula. Bp., 2011. (Ruszsztikai Könyvek, XXVII.)

Szili

2005 *A középkori orosz történelem forrásai. Egyetemi segédkönyv*. Szerk.: Szili Sándor. Bp., 2005. (Az orosz történelem válogatott kútfői.)

2009 *A normannkérdés az orosz történelemben. I. Források*. Szerk.: Szili Sándor. Bp., 2009. (Az orosz történelem válogatott kútfői.)

2014 Szili Sándor: Vélemény az orosz történelmet bemutató, az Oroszországi Föderáció alap- és középfokú tanintézményeinek szánt, új tankönyvi és metodikai koncepcióval kapcsolatban. In: *Vita az új orosz történelmi koncepcióról*. Szerk.: Szvák Gyula. Bp., 2014. 15–37.

Szvák

2014 *Vita az új orosz történelmi koncepcióról*. Szerk.: Szvák Gyula. Bp., 2014. (Poszt-szovjet Füzetek, XXI.)

2015 Szvák Gyula: Az „oroszságismeret” budapesti iskolája. In: *A mi Ruszsztikánk. Tanulmányok a 20/25. évfordulóra*. Szerk.: Szvák Gyula. Bp., 2015. 13–34. (Ruszsztikai Könyvek, XL.)

JÁNOS MAKAI

THE CENTRE FOR RUSSIAN STUDIES AND RESEARCH OF THE MEDIEVAL RUS'

The Centre for Russian Studies in Budapest has a history of nearly three decades. This paper analyses the extent to which the Centre for Russian Studies helped to study the medieval history of the Eastern Slavs. In the 1990s, it was imperative to present the medieval fate of the Eastern Slavs with a modern approach and even to write the entire history of Russia. The new History of Russia was completed in 1997 at the workshop of the Centre for Russian Studies, edited by Gyula Szvák. Between 2000 and 2015, the Centre for Russian Studies organized 36 conferences, symposia, or round tables in Budapest, Moscow, St. Petersburg, Brussels, Pisa, and the island of Sardinia. The Centre for Russian Studies at ELTE has launched a book series called 'Ruszisztikai Könyvek' (Books of Russian Studies) for more than 20 years. From a viewpoint of medieval studies, important items of the series are edited versions of academic presentations. The 'Ruszisztikai Könyvek' include conference volumes and other contributions as well. In 2005, the Centre launched a series called 'Az orosz történelem válogatott kútfői' (Selected sources of Russian history). The first volume of this series is edited by Sándor Szili, and it offers sources on medieval Russian history. The latter series also included a volume dealing with the Norman issue.

Ára: 600 Ft
Előfizetőknek: 500 Ft



TERJESZTI A MAGYAR POSTA

Előfizethető személyesen a postahelyeken és a kézbesítőknél, vagy a Központi Hírlap Iroda zöldszámán: 06-80/444-444, e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu, faxon: 1-303-3440, vagy levélben a Magyar Posta Zrt. Központi Hírlap Iroda, Budapest 1008 címen.

Számonként megvásárolható az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetében (1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4., telefon: 224-6700/4624, 4626 mellék), illetve a Penna Bölcsész Könyvesboltban (1053 Budapest, Magyar utca 40., telefon: 06 30/203-1769).

A Világtörténet 2019-es évfolyamának megjelentetését a Magyar Tudományos Akadémia és a Nemzeti Kulturális Alap támogatja



25nka
Nemzeti Kulturális Alap